

JONONE PEPÁ YEPOKO TOPA SIRIMU BOKUMA

Jonone Topa Sirimu Pepámanga Ungu Pulu Mare

I pepá yepoko topa sirimu yemonga imbimu pepá tenga naa molemo, nakolo 'Temane peangamo kinie i pepá yepoko kinie Jonone sike torumu.' ningu pilimele. Akumunge pulumu i sipe: Ou i boku ambolkonomonga yakondo boku JONO temane peangamonga ungu pulumu gomo 449 kanani. Pe temanemo kinie ya pepá yepoko kinie anju yando ungu mare telu sipe mele i siku mimi siku kanani:

Temanemo...Jono	Kumbi	Lepamo...Talo	
Sipemo..Yepoko	Sipemo		
1:1,14	1:1		
1:14,18, 3:16.....	4:9		
3:19-21.....	1:6-7		
3:36	5:12		
5:24	3:14		
5:32,37.....	5:9		
8:44	3:8		
8:47.....	4:6		
13:34-35.....	2:7.....	5	
14:23.....	5:3.....	6	
15:11, 16:24	1:4	12	
.....	4:2-3	7	
.....	1.....	1
.....	4	
.....	4		

Jono Kumbi Lepamo kinie Talo Sipemotolo pepá topa sirimumunge ungu pulumu i sipe:

Ye mare andoko Kirasinge yamboma mane sikulie ningindu: “Kangimu mele keru akumunge kangimuni ulu peanga te paa manda naa temolo. Ulu peanga te telemolo kinie aku ulumu ulu kerila. Akumunge ulu peangama telemolo molo ulu kerime telemolo aku uluma pali keru. Minimu mindi peanga. Pulu Yemo yu minimu akumunge yu peanga. Yesusi yu Pulu Yemo molopalie paa sike mana kangu tenga naa orumu. Yu Pulu Yemo molopili yu ye peanga. Sike mana ye te molkanje ye keru te molka akumunge yu sike mana ye te au naa lerimu.” niringi. “Molo sike mana yambo kangu tenga omba molorumu liemo kangine suku molorumu yambomo lupe, yu lupela. Kangimu kinie minimu kinie yambo telumu molo.” niringi. “Ene i sipe i sipe pilipe konginjili mare tondolo munduku pilingi liemo molko konjingi aulkena pungu.” niringi. Pe Kirasinge yambo marene kanu unguma pilku likulie ‘Pilipe konginjili aisili konopuna pepili.’ ningu konopuni pilingindu mindili siku molko, kangimene paa ulu kerime mindi teko moloringi. Jonone enendo nimbendo: “Kanu ye kolo toko sumbulu toline molemele yamboma enenga talapena ene kinie paa naa molangi, toko makorangi.” nimbe sike sumbi siku molko, molko konjingi aulkena pungu mele ungu mare altopa mane sirimu.

‘Jono ye andamo molopa Epesasi taono molopalie, Epesasi taono lerimu kolea Esia poropinji koleamanga Kirasinge yambo talapema i pepamo topa sirimu.’ ningu pilimele.

Ya ungu pulumu pora nikimu.

JONO KUMBI LEPAMO

JONOne KUMBI LEPA Pepá Topa Sirimu Bokumu

Jonone I Pepá Topa Sirimumunge Ungu Pulu Mare

Ungu pulu mare inie yakondo nondopa gomo 1239 molemomo paa kanani.

Ungu paa tondolo te 1:5-2:2 molopa, te 3:1-2, te 5:11-12 molemo.

Ungu pulu mare boku ambolkonomonga alsena anjukundu "24. laip", "31.3. pikinini bilong God", "32.2. Pikinini Bilong God", "42.4. wanpela samting nogut" molemo.

Ya ungu pulumu pora nikimu.

¹ Konde molopa konjili ulu pulumu kinie molemo yemo ene nimbu siemili. Yu ou pulu pulu molorumu yemo; yu olio pilirimulu yemo; yu mongone kanorumulu yemo; yu nemo nemo nimbu kanorumulu yemo; yu kini ambolorumulu yemo; akumu Pulu Yemonga Ungu Yesusindu nikimulu.

² Konde molopa konjili ulu pulu kanumu* wendo omba mona molorumu, olione yu kanop-olie paa sike kanorumulu mele nimbu sikimulu. Molopa mindi puli ulu pulumu Lapa kinie molopalie olio molorumuluna omba mona molorumu kanorumulu mele ene nimbu sikimulu.

³ 'Ene olio kinie pea tapu topo molamili.' nimbu olione kanopo pilirimulu mele ene kepe nimbu sikimulu. Tapu topo molemolomonga pulu kanumu i sipe: Olio Lapa kinie yunge Malo

Yesusi Kirasi* kinie pea tapu topo molemolo akumu.

⁴ ‘Ene pea olio konopu kamu siemili.’ nimbu i ungumu nimbu pepána tokomolo.

⁵ Pulu Yemonga Malone olio nimbe sirimu ungumu ene nimbu sikimulu akumu i sipe: Pulu Yemo pa telimu.* Yu kinie sumbulu toli te paa naa pelemo. Ulu pulu keru te kepe kaloro te kepe yu kinie naa pepa, yu ye pilipe konginjili pepa kake tepa molopa konjili yemo.

⁶ Olio ‘Pulu Yemo yu kinie kapola tapu topo molemolo.’ nimbule sumbulu toline andopo molomulu liemo kolo topo, “Telemolo.” nilimolo mele naa telemolo.

⁷ Nakolo yu pa teline molemo mele olio pa teline andopo molomulu liemo olionga an-genupili kinie kapola tapu topo molemolo kinie yunge Malone yunge meme olionga nimbe ondo lenjirimumuni olio ulu pulu keru telemolo konop-una pelemoma pali kulu tonjilimo.*

⁸ Olione nimulundu: “Ulu pulu kerime naa telemolo, te naa pelemo.” nímulu liemo kolo tolemolo, ungu sikema olio kinie naa pelemo.

⁹ Nakolo ulu pulu keru telemolo temoloma nimbu para símulu liemo Sumbi Sipe Telemo Pulu Yemone “Tembo.” nimbe panjirimu mele pilipelie tembando olionga ulu pulu keru nimbu para simulúma ‘Manie pupili.’ nimbe siye kolopa, olionga konopuna kaloro mele molemo molombama kanopalie ‘Kelepa kake tepili.’ nimbe kulumiye tonjilimo tonjimbe.

¹⁰ Nakolo olione nimulundu: “Olione ulu pulu keru te paa naa telemolo, paa naa terimulu.”

nímulu liemo aku ungu nilimolomone “Pulu Yemo yu kolo toli yemo.” nilimolo, yunge ungumu olio kinie naa pelemo.

2

¹ Nanga ambolango nanama, ‘Ene ulu pulu kerime naa teangi.’ nimbu i pepámo ene simbu tokoro. Nakolo enenga yambo tene ulu pulu keru te temu liemo olionga nimbe lipe taponjipe Lapanga kumbikerena mawa tenjilimo yemo molemo. Akumu ulu sumbi nilime mindi teli ye Yesusi Kirasi.

² Yu ‘Enenga ulu keru telemelemanga Pulu Yemone ene naa topili. Ene kolea kerine puku molko kenjiku mindi naa pangí.’ nimbu, ‘Enenga ulu pulu kerime omba manie pupili.’ nimbu, ‘nanga mememo ondo lenjipu kolambo.’ nirimu yemo. Olio Isirele yambomanga mindi molola. Ma koleana yambomanga pali ulu pulu keru teringi telemelema ‘Pulu Yemone ‘Omba manie pupili. Pe altopo naa pilipu molopolie ene tepo naa kenjembo.’ nipili.’ nimbe Kirasi yu mana yambomanga pali kolonjirimu.

³ Kirasini oliondo “Teai.” nirimu mele pilipu lipu temulu liemo ‘Yu paa sike kanopo pilipu molemolo.’ nimbu pilimolo.

⁴ Yambomane ‘Yu olio kanopo pilimolo.’ ningulie yuni “Teai.” nirimu mele pilku liku naa telemele, kanu yamboma ene ungu kolo toli yamboma, yunge ungu sikema konopuna naa pelemo.

⁵⁻⁶ Nakolo yuni “Teai.” nirimuma pilku liku telemele yamboma paa kamu Pulu Yemo konopu

monjiku konjilimele. ‘Olio yunge yamboma molopo yu pea tapu topo molemolo.’ nilimele yamboma Pulu Yemone “Tei.” nirimu mele Yesusini pilipe lipe tepa molorumu mele enene aku siku Yesusini “Teai.” nilimo mele pilku liku teko molangi. Yesusi Pulu Yemonga unguma tepa molorumu aku mele Yesusinge ungu manema pilipu lipu tepo molopolie ‘Olio sike yunge yamboma molopo, sike yu pea tapu topo molemolo.’ nimbu pilimolo.*

⁷ Nanga pulu lemo yamboma, i pepá tokoro ungu manemo konde te molo. Akumu koronga ou Kirasinge yamboma pulu monjiku molkolie nirimulu piliringi ungu manemo.

⁸ Aku sike nakolo kinié i pepá tokorona ungu mane konde te sikiru. I ungu manemonga pulu yumu ou Kirasini tepa molorumu mele kanopo, yandopa ene teko molemele mele kanopolie ‘Aku ungu mane kondemo yu sike lemo.’ nimbu kanolemolo. Sumbulu tolimu kamu pora nimbé tekemo, pa telimu koronga wendo orumumu kinié pa telemomonga ene aku siku molemele mele kanopo ‘Akumu ungu mane sikemo.’ nimbu kanolemolo.

⁹ Yambo tene “Na pa teline molio.” nilimo nakolo yunge angenupili kinie konopu keru panjilimo akumunge yu sumbulu toline we molemo.

¹⁰ Yambo te yunge angenupili konopu monjilimomo pa teline molemo, yu altopa a tomba melte pa teline naa lemo.

¹¹ Nakolo yambo te angenupili kinie konopu keru panjilimo yambomo sumbulu toline molopa,

sumbulu tolimuni yunge mongomo pipi silimona
aulkema manda kanopa sumbi sipe naa pulimo.

¹² Nanga ambolangoma,
Kirasinge imbimu walsiringimunge*
Pulu Yemone enenga ulu pulu kerime
'Manie pupili.' nimbe siye kolorumumunge
i pepámo ene topo sikiru.

¹³ Tara keme,
i ye ou pulu pulu molorumu kinié we molemo
yemo
pilku imbi silimelemonga
nane ene i pepámo topo sikiru.
Kango yema, enene
ulu kerimenga pali ulu pulumu pelemo ,kuru,
mu*
toko manie munduringimunge
nane ene i pepámo topo sikiru.

¹⁴ Ambolango nanama,
Lapamo kanoko imbi silimelemonga
i pepámo ene topo sikiru.
Tara keme,
i ye ou molorumumu kinié we molemomo
pilku imbi silimelemonga
i pepámo ene topo sikiru.
Kango yema,
ene enge ningu, Pulu Yemonga ungumu
enenga konopuna pelemo, enene
ulu kerimenga pali ulu pulumu pelemo ,kuru,
mu
toko manie munduringimunge
ene i pepámo topo sikiru.

¹⁵ Mana uluma kinie mana melema kinie
konopu naa monjiku, aku melema konopu
kimbu siku naa molangi. Yambo te mana uluma

konopu monjimu liemo kanu yambomone Lapa konopu monjilimo ulu pulumu yu kinie naa pelemo.

¹⁶ Aku nambemuna, mana melema pali, ulu pulu keru telemele yambomane melte kanoko “Liemboa!” molo “Teamboa!” nimbe konopu monjilimele melema kinie, yambomane mongo kenge telemele uluma kinie, mongo kondoko kara pulimele uluma kinie, aku mana uluma pali Lapa kinie wendo naa olemo, ma koleana mindi wendo olemo kene aku mana uluma konopu naa monjengi.

¹⁷ Mamo kinie mele konopu monjilimele melema pali pora nimbé nakolo yambo te Lapanane “Tei.” nilimo mele pilipe lipe tenge panjipe tepa molemo yambomo alieli molopa konjipe mindi pumbe.

¹⁸ Nanga ambolangoma, ma kolea pora nimbé walemo kinié wendo okomo. Kirasinge opa toumu* ombá ene ou piliringi kanumu. Kinié kepe Kirasinge opa tou aisili* wendo olemele kanopolie ‘Ma koleamo nondopa pora nimbé tekemo.’ nimbu pilimolo.

¹⁹ Kanuma olio munduku kelko ulsu puringi, nakolo ou olio kinie pea molorumulu kinie kanuma olionga yamboma sike naa moloringi. Ene sike olionga yamboma molemelkanje olio kinie pea we molemelka. Nakolo olio munduku kelko puringi akumunge kinié lipu manjikimulu akumu olionga yambo mare molo.

²⁰ Nakolo Mini Kake Telimu Kirasini lipe mundurumu liringi akumunge kinié ene pali sike uluma pilku apuruku konjilimele.

21 'Ene ungu sikema naa pilimele.' nimbu i pepámo naa topo sikiru. 'Ene ungu sikema pilimele, aku ungumanga ungu kolo tolime wendo naa olemo.' nimbu i pepámo tokoro.

22 Kolo toli yamboma nameleye? 'Yesusi yu Pulu Yemone 'Lipu mundumbu.' nirimu ye nomi Kirasimu* molo.' nilimele yamboma ene kolo toli yamboma. Kanu yambomane Lapa kinie Malotolo "Molo." ningu liku bulu silimelemonga ene Kirasinge opa touma molemele.

23 Yambo tene Malo* "Molo." nimbe lipe bulu silimo yambomone Lapa kepe "Molo." nimbe lipe bulu silimola. Yambo tene Malo 'Sike.' nimbe 'Pea tapu topo molambili.' nilimo yambomone Lapa kepe 'Sikela.' nimbe 'Pea tapu topo molambili.' nilimola.

24 Ene ou piliringi unguma 'Konopuna paa kamu pepili.' ningu konopuni tondolo munduku pilku molangi. Aku siku tengi liemo ene Malo kinie Lapatolo kinie pea alieli tapu toko molonge.

25 Yuni olio "Simbu." nirimumu i sipe mele: "Ene alieli molko konjiku mindi pungi ulu pulumu* simbu." nirimu.

26 Yambo marene ene kolo toko kondi tolemele aku yambomanga nane ene i pepámo topo sikiru. 'Akuma Kirasinge opa touma,.*

27 Nakolo ene Kirasini Mini Kake Telimu sirimu liringi akumu ene kinie molemomonga yambo tene ene ungu mane simbe ungu te molo. Mini Kake Telimuni ene uluma pali mane silimo. Aku ungu mane silimoma kolo naa tolemo, ungu sikema mindi. Akumunge yuni ene mane silimo mele Kirasi kinie alieli tapu toko molangi.

²⁸ Sike, nanga ambolangoma, kinié ene yu kinie tapu toko molko mindi pangi. ‘Aku temolo kinie pe yu ombá kinie kanopolie pipili naa kolopo yunge kumbikerena sumbi sipu pupu ola angilimolo.’ ningu aku siku yu kinie alieli tapu toko molangi.

²⁹ ‘Kirasi ye paa sumbi nilimu.’ ningu pilkulie nilimelemone, ulu sumbi nilime tepa molemo yambo te kanokolie ‘Yu Pulu Yemone “Nanga ambolango molani.” nirimu,* yunge ambolan-gomo molemo.’ ningu pilimelela.

3

¹ Olionga Lapane olio paa konopu monjilimo mele kanayo. Olio konopu aili tepa monjipelie nilimomone, yuni imbi lepa oliondo “Nanga ambolangoma.” nilimo. Pe olio paa sike aku sipu molemolo. We yambomane olio Kirasinge yambomando ‘Pulu Yemonga ambolangoma.’ ningu naa pilimelemonga pulumu niembo. Enene ou Yesusi kanokolie ‘Yu Pulu Yemonga Malo.’ ningu naa piliringi mele kinié aku mele olio ‘Pulu Yemonga ambolangoma.’ ningu naa la pilimele.

² Nane konopu monjilio pulu lemo yamboma, kinié olio Pulu Yemonga ambolangoma molemolo nakolo pe olio molomolo mele isili ou naa pilimolo. Naa pilimolo nakolo pe Kirasi yando omba mona molomba kinie yu molemo mele kanopolie nimulúmuni, ‘olio yu molemo mele aku sipu molomolo.’ nimbu pilipu molemolo.

³ Yambo “Yu ombá.” ningu yu nokoko molemelemanane pali “Kirasi yu konopu kake tepili molemo mele olio aku sipu molamili.”

ningu enenga konopukundu kulumiye toko molemele.

⁴ Ulu pulu keru telemele yambomane Pulu Yemonga ungu manema liku su siku pulue tolemele. Ulu pulu kerimenga pulumu i sipe: Pulu Yemonga ungu manema liku su siku pulue tolemele aku ulumu ulu pulu kerimenga pulu akumu.*

⁵ Kirasini 'Ulu pulu kerime manie pupili.' nimbe mana manie orumu ene pilimele. Ulu pulu keru teluri kepe yu kinie paa naa pelemo.

⁶ Yu kinie tapu toko molemele yamboma ulu pulu kerime teko mololiku naa pulimele. Yambo ulu pulu kerime teko mololiku pulimele yamboma Kirasi naa kanoko naa pilimele.

⁷ Nanga ambolango nanama, yambo tene ene kondi topa ulsu memba pumbe kene nokoko konjiku molangi. Yambo te ulu sumbi nili uluma telemo yambomo Kirasi ye sumbi nilimu molemo mele yu aku sipe molemola.

⁸ Ou pulu pulu kepe kinié kepe ,kurumanga nomi, depelemone* ulu pulu kerime terimu telemomonga kinié ulu pulu keru telemele yamboma depelemonga* yamboma molemele. Pulu Yemonga Malone depelemonga kongonomo topa manie mundumbendo mana omba kongono terimu.

⁹ Pulu Yemone merimu yunge ambolango molemo yambomo Pulu Yemo yu molemo mele ulu pulumu aku yambomo kinie pelemomonga aku yambomone ulu pulu kerime manda alieli pilipe naa telemo temba. Pulu Yemone aku

yambomo merimuna yuni ulu pulu kerime tepa molomba aulke te naa pelemo.

¹⁰ Akumunge yamboma kanopolie, 'I yambomo Pulu Yemonga ambolangomo lemo. Imu depelemonga ambolangomo lemo.' nimbu manda kanopo apurulimolo. Yambo tene Pulu Yemone kanopa peanga kanolemo ulu puluma naa telemo yambomo yu Pulu Yemone merimu ambolango te molo. Yambo tene yunge angenumu kanopa konopu naa monjilimo yambomo yu Pulu Yemonga ambolango te molola.

¹¹ Ou pulu pulu pilku moloringi mele yandopa yandopa kinié pilku molemele ungumu i sipe: Olio "Anju yando konopu monjengi." nirimu ungu kanumu.

¹² Ye Kénene terimu mele manda lepo tepo naa molamili. Yu ulu kerimenga pali ulu pulumu pelemo ,kuru, munge* ye te molopalie nirimumuni, angenu topa konjirimu.** Nambemuna topa konjirimuye? Yu ulu pulu kerime terimu, angenu ulu pulu kake telime terimuna yu topa konjirimu kanumu.

¹³ Angokeme, we yambomane ene sike konopu keru panjilimele nakolo* "Nambemuna aku telemeleye?" ningu walsiku naa pilieme. Aku siku teringi mele telemele tenge mindi.

¹⁴ 'Olio angenupili konopu monjipu molemolona olio kolomolo aulkemo mundupu kelepole, molopo mindi pumulú aulkena molemolo.'* nimbu pilimolo. Yambo angenupili konopu naa monjipe molemo yambomo yu kololi aulkemonga molemo.

15 Yambo angenu konopu keru panjilimo yambomo yu yamboma topa konjili yambomo.* Akumunge pilipulie ‘Yamboma topa konjili yambo te molopa konjipe mindi puli ulu pulumu yunge konopuna naa pelemo.’ nimbu pilipu molemolo.

16 Konopu monjili ulu pulumu pilimolo mele i sipe: Yesusi Kirasi yu olionga ‘Kolo wangopo kolonjembo.’ nimbelle kolorumu. Akumu olio paa konopu monjipelle we lipe taponjirimu.* Pe kinié akumu pilipulie olio ‘Angenupilinge kolo wangopo kolonjemili.’ nilimelkanje papu.

17 Yambo tene mana melema nosipe molopalle angenu te melte molo tomba kinie kanopalle kondo naa kolomu liemo Pulu Yemonga konopu monjili ulu pulumu yunge konopuna nambe tepa pelemoye? ‘Naa pelemo.’

18 Ambolango nanama, “Na yamboma konopu monjipu molio.” nimbu keremone mindi nimbu naa molamili. Yamboma paa sike konopu monjimulundu ene kondo kolopo enenga uluma tenjipu molamili.

19-20 Yamboma paa sike konopu monjipu kondo kolopo molomulu liemo ‘Olio ungu sikemo pilipu lipu molemolo lemo.’ nimbu pilimolo. Kanu kinie ulu te temolomondo olionga konopumane pilipulie ‘Aku sipu tekemolomo tepo kenjikimulu.’ konopu lepolie, kelepo nimulundu: ‘Olionga konopumane apurulimele mele maniendopa; Pulu Yemone mindi uluma pali mimi sipe pilipelle yuni mindi ‘olione telemolo,’ uluma pilipe lipe apurulimo mele olandopa kene yamboma konopu monjipu kondo kolopolie olio

ungu sike pelemo aulkena pupu ulu telemolo-mando konopumane ‘Tepo kenjikimulu.’ nimbu pilimolo mele naa pilipu, aku uluma konopu lipu naa mundemili.’ nimbulie nimulúmuni, mini wale naa mundupu yunge kumbikerena pipili naa kolopo pupu molomolo.

²¹ Nanga pulu lemo yamboma, olionga konopumane ‘I siku i siku tengime teko kenjengi.’ ni naa níngi liemo ‘Olio Pulu Yemone uluri naa temba.’ nimbu pilipu yunge kumbikerena mini wale paa naa mundupu we molomolo.

²² Kanu kinie, yuni “Teai.” nirimu mele pilipu lipu tepo, yu kanopa peanga kanolemo uluma tepolie yundu “Si.” nimbu mawa temolo melema pali yuni simbe limulú.

²³ Yuni “Teai.” nirimu mele i sipe: “Nanga Malo Yesusi Kirasi ou terimu, kinié manda temba mele* ‘Paa sike aku terimu, paa sike aku manda temba.’ ningu tondolo munduku pilku yu monjiku pilku,** yuni ‘Eneno anju yando konopu monjei.’ nirimu mele aku siku teai.” nirimu.

²⁴ Yambo Pulu Yemone “Teai.” nirimu mele pilku liku telemele yamboma pali ene Pulu Yemo kinie tapu toko molemele, yu ene kinie tapu topa molemo.* Yuni yunge Minimu olio sirimu akumunge ‘Yu olio kinie tapu topa molemo.’ nimbu pilimolo.

4

¹ Nanga pulu lemo yamboma, “Pulu Yemonga Minimuni na ungu umbu tonjimuma pilipu ene nimbu sikiru.” ningu kolo toli yambo aisili molemele akumunge yambo te omba aku

sipe nimbé kinie ene sumbi siku 'Sike lepamo.' ningu yunge ungumu naa piliengi! Ou enenga mololi ulu puluma kanoko apurukulie 'Sike Pulu Yemonga Minimuni nimbe simuna pilipelie nikimunje molo kolo tokomonje?' ningu kanangi.

²⁻³ Yambo tene konopuni pilipe ungu nilimo ungumu 'Sike Pulu Yemonga Minimuni yu ungu umbu tonjimunje apurupu piliemili!' ningu i siku kanoko piliengi: Yambo tene "Yesusi Kirasi sike mana ye te omba molorumu." nimbé yambomo* sike Pulu Yemonga Minimu yunge konopuna molopili nilimo. Nakolo yambo tene Yesusindu aku sipe naa nimbé kinie kanokolie 'Pulu Yemonga Minimu yunge konopuna naa molemo, kuru te yunge konopuna molemo.' ningu pilingí. Kanu kurumu Kirasi kinie opa toumu, akumunge kanu yambomo Kirasi kinie opa toumu molemola. Ou "Ombá." niringi piliringi opa tou kanumu kinié ma koleana koronga omba molemo.

⁴ Nanga ambolango nanama, enenga konopuna molemo Minimu yunge tondolomo olاندopa, we mana yamboma kinie molemo ,kuru-manga nomi, munge* tondolomo maniendopa, akumunge ene Pulu Yemonga yamboma molko, "Pulu Yemonga ungu nimbu sikiru." ningu kolo tolemele yamboma toko manie munduringi.

⁵ Kanu yamboma we mana yamboma mindi, akumunge enenga ungu nilimelema mana unguma mindi pilku nilimele, akumunge we mana yambomane enenga unguma pilku molemele.

⁶ Nakolo olio Pulu Yemonga yamboma molemolo. Pulu Yemone konopuni pilipe ulu telemoma paa pilimele yambomane olione nilimolo unguma pilku molemele. Nakolo Pulu Yemonga yambo naa molemelemanane olionga unguma naa pilku molemele. Akumunge, yambomane ungu nilimelema pilipulie 'I yamboma Pulu Yemonga Minimuni ungu sikema mindi nilimo Minimu konopuna molemo, i yamboma yunge konopuna kolo toli kurumu molemo lepamo.' nimbu kanolemolo.

⁷ Na konopu monjilio pulu lemo yamboma, Pulu Yemone ou pulu pulu olio konopu monjirimu kene olione oliolio anju yando aku sipu konopu monjemili. Konopu monjiku mololiku pulimele yamboma Pulu Yemonga ambolan-goma* molko yu telemo mele pilku imbi silimele.

⁸ Konopu monjili ulu pulumu Pulu Yemo kinie mindi pepa wendo olemona yamboma konopu naa monjilimele yambomane Pulu Yemo telemo mele kepe, molemo mele kepe, imbimu kepe, naa pilimele.

⁹ Pulu Yemone konopu monjilimo mele olio lipe ora sirimu mele i sipe: Yunge Malo telu mindi molorumu, nakolo 'Ene molko konjiku mindi pangi kene nanga kangomo enenga nimbe kolo wangopa kolonjipili!' nimbe yuni akumu lipe ma koleana olio yambo kerimenga nimbe mundunjirimu aku sipe Pulu Yemone konopu monjilimo mele olio lipe ora sirimu.*

¹⁰ Konopu monjili ulu pulumu i sipe: Olione Pulu Yemo ou konopu naa monjemili yuni olio we konopu monjipelie nirimumuni, 'Nanga kan-

gomo yunge meme ondo lepa enenga nimbe kolo wangopa kolonjimbemonga enenga ulu pulu keru teringi telemelema kamu manie pupili, altopo naa piliembo!’ nimbe, yuni yunge Malo ‘Olionga kolonjipili!’ nimbe olio sirimu kanumu.

¹¹ Na konopu monjilio pulu lemoma, Pulu Yemone ,olio konopu monjipelie yunge Malo olionga nimbe sirimu, aku sipe olio konopu monjirimuna olione yambo lupema anju yando konopu monjilimelkanje papu.

¹² Mana yambo telurini kepe Pulu Yemo mongone naa kanoringi. Nakolo olione oliolio anju yando konopu monjimulu liemo Pulu Yemo olionga konopuna molemo, yuni olio konopu monjipe konjilimo mele olio oliolio aku sipu kamu konopu monjipu konjilimolo.

¹³ Yuni yunge Minimu olio sirimuna pilipulie ‘Yu olio kinie tapu topa molemo olio yu kinie tapu topo molemolo.’ nimbu pilimolo.*

¹⁴ Lapane “Mana yambomane ulu pulu keru telemelemonga mongo lipu simbu molko kenjingi kene molko naa kenjengi liku taponjeni pui!” nimbe yunge Malo* lipe mundurumu olio mongone kanorumulu mele temanemo topo yamboma silimolo.

¹⁵ ‘Yesusi yu sike Pulu Yemonga Malo.’ ningu, ningu para singi yamboma Pulu Yemo ene kinie tapu topa molomba ene Pulu Yemo kinie tapu toko molonge.

¹⁶ Aku pilipulie, Pulu Yemone olio konopu monjilimo pilipulie ‘Yuni sike olio paa konopu monjilimo monjimbe.’ nimbu tondolo mundupu pilimolo.*

Pulu Yemo yu konopu monjilimunge pulumu. Konopu monjiliku andoko molemele yamboma Pulu Yemo pea tapu toko molemele, yu ene kinie tapu topa molemo.

¹⁷ Yesusi mana molopa yamboma konopu paa sike monjipe molorumu mele olio aku sipu molomolo kinie olio kinie konopu paa monjipe konjilimunge ulu pulumu pemba. Kanu kinie konopu monjipe konjili ulu pulumu olio kinie pemba kinie Pulu Yemonga kote walemo wendo ombá kinie olio pipili naa kolomolo, 'Olio aku-munge uluri molo.' nimbu tondolo mundupu pilipu molemolo.

¹⁸ Konopu monjili ulu pulumu kinie pipili kololi ulu pulumu kinie teluna naa pelembelemonga konopu monjipe konjilimuni pipili kololi ulu pulumu makorolemomonga konopu monjili ulu pulumu pelemo yamboma Pulu Yemo kinie yamboma kinie konopu monjikulie pipili naa kolemele naa kolonge. Yamboma ulu pulu kerime telemele kinie aku siku mongo limele kanu mongomanga pundu tongendo pipili kolemelela. Pipili kolemele yamboma enenga konopuna konopu monjili ulu pulumu kamu naa pelemola.

¹⁹ Pulu Yemone olio pulu pulu konopu monjirimuna kinié olione yu kinie yambo pulu lemoma kinie konopu monjilimolo.*

²⁰ Yambo tene 'Na Pulu Yemo konopu monjilio.' nilimo nakolo yunge angenu konopu keru panjilimo kinie yu kolo toli yambomo mindi molemo. Yuni yunge angenu mongone kanopalie yu konopu naa monjilimo kinie yuni

mongone naa kanolemo Pulu Yemo nambe tepa konopu monjimbe? „Manda molo.”

²¹ Pulu Yemone olio ungu mane sirimu te i sipe: ‘Yambo Pulu Yemo konopu monjilimo yambomo yuni yunge angenu konopu monjipilila!’.* aku sipe ungu mane te sipe panjirimu kanumu.

5

¹ ‘Pulu Yemone olio ‘Nokopa konjimbe ye te lipu mundumbu.’ ou nimbe panjirimu ye nomi Kirasi akumundu pe Yesusi kanu ye Kirasimu* omba molorumu.’ ningu pilimele yamboma Pulu Yemonga ambolangoma molemele.** Yambo tene ye te konopu monjilimo yambomone kanu yemonga ambolangomo konopu monjilimola.

² ‘Olione Pulu Yemo konopu monjipu, yuni “Teai.” nirimu uluma pilipu lipu telemolo.’ nimbu pilipulie ‘Olione yunge ambolangoma konopu monjilimolo.’ nimbu pilimolo.

³ Pulu Yemo konopu monjimulundu yuni “Teai.” nirimu uluma pilipu lipu temolo.* Yuni “Teai.” nirimu uluma temolondo mindili naa sipu temolo.

⁴ Pulu Yemonga ambolango molemele yamboma mana kondi tolemele uluma “Molo!” ningu ulu pulu kerime toko manie mundukulie altoko naa telemele. ‘Pulu Yemonga Malo Yesusi olionga.’ nimbu tondolo mundupu pilimolomonga olione mana ulu kanuma “Molo!” nimbu topo manie mundulimolo.

⁵ Namele mana ulu pulu kerime “Molo!” ningu toko manie mundulimeleye? Olio ‘Yesusi yu

Pulu Yemonga Malo.’.* nimbu pilimolo yamboma mindi kanu uluma “Molo!” nimbu topo manie mundulimolo lemo.

⁶ Pulu Yemone “Ene nokopa konjimbe ye te lipu mundumbu.” ou nimbe panjirimu ye Kirasimu pe Yesusi orumu. Yesusi Kirasi Pulu Yemonga Malo molopa no lirimula; Pulu Yemonga Malo molopa ‘Nanga mememo ondo lenjipili.’ nirimula. Yu Pulu Yemonga Malo molopa no lirimumu manjipe molo. Pulu Yemonga Malo molopa no lirimula, meme ‘Ondo lenjipili.’ nimbe kolorumula. Mini Kake Telimu ungu sikemanga pulumu molopalie yuni “Yesusi yu sike Ye Nomi Kirasimu omba molorumu, yu sike Pulu Yemonga Malo.” nilimomo paa sike nilimo.

⁷ Mele yepokone Yesusi Kirasi omba molorumu mele lipa ora silimo.

⁸ Akuma Minimu kinie nomo kinie mememo kinie, aku yepokonga ungu pulu telumu.

⁹ Mana yambomane unguma ningu silimele kinie pilipulie ‘Sike lepamo.’ nimbu pilimolo nakolo mana yambomane ningu silimele unguma maniendopa. Pulu Yemone yuyu nimbe silimo unguma olandopamonga yuni yunge Malo molemo mele nimbe sirimu ungumu “Paa sike.” nimbu pilimulu liemo papu.

¹⁰ Akumunge yambo tene ‘Pulu Yemonga Malo yu sike.’ nimbe tondolo mundupe pilimo yambomo yunge konopuni ‘Pulu Yemone aku nimbe silimo unguma sike lemo.’ nimbe pilimola. Yambo tene ‘Pulu Yemone nilimo unguma sike molo.’ nimbe pilimo yambomone aku sipe

nimbe pilimomone ‘Pulu Yemo yu kolo tolemo yemo.’ nimbe pilimo. Nambemuna, kanu yambomone Pulu Yemone yunge Malo molemo mele nimbe silimo unguma ‘Kolo tokomo.’ nimbe pilimo kinie aku sipe ‘Pulu Yemone nilimo unguma ungu sikema molo.’ nimbe pilimola.

¹¹ Pulu Yemone nimbe silimo ungumu i sipe: Pulu Yemone olio alieli konde molopo mindi pumulú ulu pulumu* sirimu. Kanu molopa mindi puli ulu pulumu yunge Malo kinie pelemo.

¹² Pulu Yemonga Malo kinie tapu toko molemele yamboma aku konde molemele molonge ulu pulumu (Pulu Yemone sirimu kanumu) ene kinie pelemo. Pulu Yemonga Malo kinie tapu toko naa molemele yamboma aku konde mololi ulu pulumu ene kinie naa pelemo. Akumu Pulu Yemone nimbe silimo ungumu.

¹³ Ene Pulu Yemonga Malonga imbi pilku yu molemo mele ‘Sike.’ ningu tondolo munduku pilimele yamboma ‘ene ‘Alieli molko mindi pungí ulu pulumu ene kinie pelemo.’ ningu tondolo munduku piliengi!’ nimbu i pepámo ene topo sikiru.

¹⁴ Olio Pulu Yemonga kumbikerena pupu ulu mare mawa temolondo tondolo mundupu pilipulie pumulú mele i sipe: Pulu Yemo yuni ‘Wendo opili.’ nimbe pilipe molemo mele pilipulie yu molemona pupu mawa temolo kinie ‘yu paa sike olionga unguma pilimbe.’ nimbu pilipu olio pipili naa kolopo yunge kumbikerena sumbi sipu pulimolo.

¹⁵ Kanu kinie ‘Olio yu mawa temolo mele sike pilimbe.’ nimbu pilipulie ou naa sipili ‘Mawa

temolo melema olio sike sirimu simbe koronga límulu.’ nimbu pilimolola.

¹⁶ Kirasinge yambo tene Kirasinge yambo te ulu pulu keru te temba kanopalie, aku ulu pulu keru tembamonga yu kolomba ulu te naa pemu liemo ulu pulu keru temba mele kanomba yambomone kanu angenunge Pulu Yemo mawa tenjipili. Aku temba kinie Pulu Yemone yu ‘altopa konde molopili.’ nimbé. We ulu pulu kerimendo nikiru. Yambo tene ulu pulu keru te tembamonga yu kolomba ulu pulu te paa sike pelemo,* yambo tene kanu ulu pulu kerimu temba kinie ‘Kanu yambomonga Pulu Yemo mawa tenjengi.’ nimbu naa nikiru.

¹⁷ Pulu Yemo kinie yamboma kinie tepo kenjilimolo uluma pali Pulu Yemone ‘Ulu pulu kerime.’ nilimo. Nakolo ulu pulu keru mare yambomane telemele aku ulu pulu kerimenga yambo kolonge uluri naa pelemo.* Nakolo ulu pulu keru telemelemanga mare, yamboma aku uluma telemelemanga kolonge uluri naa pelemo.

¹⁸ Olio pilimolo, ‘Pulu Yemone merimu yunge ambolango molemele yamboma ulu pulu kerime taki taki teko naa molemele. Pulu Yemonga Malone kanu yamboma nokopa konjilimomonga ulu kerimenga pali ulu pulumu pelemo ,kuru, muni* ene kamu manda ambolopa mindili naa simbe.’ aku nimbu pilimolo.

¹⁹ Olio pilimolo: ‘Sike ulu kerimenga pali ulu pulumu pelemo ,kuru, muni ma koleana yambomonga ye nomi molopa ene ambolopa nokolemo nakolo olio Pulu Yemonga ambolan-goma molemolo.’ nimbu pilimolo.

²⁰ Ulu te pilimolola. Akumu i sipe: ‘Olio ‘Sike ye molemomo molopa konopuni pilimo mele piliengi!’ nimbe Pulu Yemonga Malo omba olio pilipe konginjili sirimu. Olio sike ye molemomo kinie konopu teluna pupili tapu topo molemolo, yunge Malo Yesusi Kirasi yu kinie kepe pea tapu topo molemolola. I Pulu Yemo Pulu Ye Sikemo, alieli konde molopa mindi puli ulu pulumu pelemo yemo.’ nimbu pilimolola.

²¹ Nanga ambolango nanama, we melema anjiku ‘Olio nokolemele pulu yema.’ ningu popo toko melema* kalko silimele mele akuma liku bulu siku ‘paa ambolopo popo naa tomolo.’ ningu molangi.

„Aku pea nikiru.”

PULU YEMONGA UNGU KONDEMO
The New Testament in the No Penge Dialect of the
Umbu-Ungu Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Umbu-Ungu No Penge
long Niugini

copyright © 1995 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Umbu-Ungu No Penge (Umbu-Ungu)

Dialect: No Penge

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d72fc3f0-db59-5dba-99c3-8bd2a84ed896